

обобщени
предложения

... учителите – ако те бъдат добре подготвени за срещата с ромските деца както по отношение на социално-психични нагласи, така и като компетентност, това би помогнало и за промяна на отношението на родителите на етническите българчета

основни изводи

По отношение на възможностите за преодоляване на очакваните трудности експертите предлагат следните обобщени предложения и за двата модела:

- » освен разбиране и съпричастност са необходими умения за управление на процеса на местно и училищно ниво, следователно обучението е задължително. През това лято започва масирано обучение на директорите в цялата страна със средствата по проекта „Модернизация на образованието“ на Министерство на образованието и науката. Моделите за решаване на проблемите с образователната сегрегация на ромските деца могат да се лансират в тези обучения. Същото се отнася и за учителите, които ще работят в мултикултурна среда;
- » обучението на учителите от приемните училища трябва да е фокусирано върху: преодоляване на предразсъдъците, интерактивна методология, познаване на културната специфика на ромските деца, комуникативни умения и сътрудничество, работа с родителите. Решаваща роля за преодоляване на тези затруднения би могла да изиграе работата на учителите – ако те бъдат добре подготвени за срещата с ромските деца както по отношение на социално-психични нагласи, така и като компетентност, това би помогнало и за промяна на отношението на родителите на етническите българчета. Успешното протичане на учебно-възпитателната дейност в смесените паралелки би било много по-убедителен аргумент в полза на десегрегацията, отколкото директното агитиране на родителите и обратно – евентуални провали в учебния процес не биха могли да се омаловажат чрез пропаганда;
- » стимули и допълнителни програми за приемното училище – целодневна организация на работа с децата, учебници, учебни помагала, учебна среда и материали особено за деца от многобройни и социално слаби семейства, храна, транспорт и отдих. Ясно трябва да се види, че образователната система насърчава и подпомага процеса на десегрегация и го подкрепя финансово;
- » педагого-психологическо консултиране и социална работа – професионална помощ с оглед характера на проблемите в смесените училища;
- » периодични професионални срещи за обсъждане на проблеми и постижения, обмяна на опит и практика, обучения и консултиране. Тези дейности могат да се осъществяват на местно или регионално ниво, финансирани чрез проекти на нестопански организации или общинските бюджети;
- » ромската интелигенция да заработи много по-усърдно „отвътре“ в общността, показвайки личен пример и съпричастност в преодоляването на проблемите, свързани с десегрегацията.

Основните изводи, които могат да се направят за двата модела на базата на експертната оценка като заключение, са следните:

- » изпълнението на Първи модел може да стартира незабавно, дори и преди края на учебната година. Най-важното му предимство е, че не противоречи на сегашната нормативна база и може да се реализира без много бюрократични мерки;
- » Втори модел изисква подготвителен етап и при всички случаи е по-тромав организационно;
- » Втори модел не е антипод на Първи, а по-скоро негова алтернатива;
- » възможно е и внедряването на Втори модел като временна или преходна мярка.

И така след приключване на втория етап от теоретичното разработване на моделите за създаване на равен достъп на ромските деца до качествено образование, свързан с обработката на получената обратна информация, се пристъпва към окончателното им оформяне. С цел обединяване положителните страни и примиряване крайностите в предложените два модела, както и за да се откликне на изразеното становище за повече избор, съвсем логично е предлагането и на т.нар. Трети модел